

پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌ها شیخ خیرالدين حفظه الله تعالى

موضوع:

۱. اخلاق؛ رذائل اخلاق؛ دروغ، غیبت و بهتان
۲. احکام؛ مشاغل و مکاسب حرام

بسم الله الرحمن الرحيم

پرسش

نویسنده: علی هزاره

تاریخ: ۱۳۹۵/۹/۶

من علی هستم و در استرالیا زندگی می‌کنم. در این کشور همه‌ی مردم یک حقوق برابر دارند و دولت به هر فردی که کار نمی‌کند و درآمدی ندارد، پول می‌دهد. اگر کسی که کار می‌کند به دولت بگوید که من کار نمی‌کنم تا پولی که دولت به او می‌دهد قطع نشود و یا بگوید که درآمد کم است تا از دولت پول بگیرد، آیا این پول مشکل شرعی دارد یا خیر؟

پاسخ

تاریخ: ۱۳۹۵/۹/۷

دروغ گفتن در اسلام گناه بزرگی است؛ چنانکه خداوند فرموده است: **﴿إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكَذِبَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْكَاذِبُونَ﴾**^۱؛ «تنها کسانی دروغ می‌بندند که به آیات خداوند ایمان ندارند و آنان هستند که دروغ‌گویند» و فرموده است: **﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ﴾**^۲؛ «بی‌گمان خداوند کسی که دروغ‌گویی ناسپاس است را هدایت نمی‌کند» و این حکمی است که با عموم خود دروغ گفتن به غیر مسلمانان را در بر می‌گیرد و از این رو، پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم هرگز به مشرکان دروغ نگفت؛ تا جایی که در میان آنان به «محمد امین» شهرت یافت و در آغاز نبوتش به او گفتند: **«مَا جَرَّبْنَا عَلَيْكَ كَذِبًا»**^۳؛ «هیچ گاه از تو دروغی را تجربه نکردیم»، در حالی که خداوند فرموده است: **﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا﴾**^۴؛ «هرآینه برای شما در پیامبر خداوند الگوی نیکویی برای کسی است که به خداوند و روز قیامت امید دارد و خداوند را بسیار یاد می‌کند» و با این وصف، برای مسلمانان شایسته است که به پیامبر خداوند اقتدا کنند و در میان غیر مسلمانان به راستگویی شناخته شوند،

۱. النحل / ۱۰۵

۲. الزمر / ۳

۳. صحیح البخاری، ج ۶، ص ۹۴؛ صحیح مسلم، ج ۱، ص ۱۳۴؛ تاریخ الطبری، ج ۲، ص ۶۲؛ صحیح ابن حبان، ج ۱۴، ص ۴۸۷

۴. الأحزاب / ۲۱

نه به دروغگویی، تا بدین سان زینتی برای اسلام باشند؛ زیرا بسیار زشت است که در میان غیر مسلمانان شهرت یابد که مسلمانان مردمی دروغگو هستند، همان گونه که در میان مسلمانان شهرت یافته است که یهودیان مردمی خودخواه و حيله‌گرند!

آری، دروغ گفتن به غیر مسلمانان در دو حال جایز است: یکی تقیّه و آن هنگامی است که اگر از عقیده‌ی مسلمان آگاهی یابند، جان یا مال یا ناموس او را می‌گیرند؛ چنانکه خداوند فرموده است: «مَنْ كَفَرَ بِاللّٰهِ مِنْ بَعْدِ اِيْمَانِهٖ اِلَّا مَنْ اُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْاِيْمَانِ»؛ «هر کس به خداوند پس از ایمانش کافر شود، مگر کسی که اکراه شود در حالی که دلش مطمئن به ایمان است» و دیگری جنگ و آن هنگامی است که برای پیروزی بر آنان در میانه‌ی میدان به دروغی ضرورت افتد، هر چند در این حال نیز توریه بر دروغ مقدّم است؛ چنانکه پیامبر صلی الله علیه و آله و سلّم در جنگ خندق خطاب به مشرکان فرمود: «لَعَلَّنَا اَمْرُنَا هُمْ بِذَلِكَ»؛ «شاید ما آنان (یعنی بنی قریظه) را به این کار امر کرده باشیم» و نفرمود که ما آنان را به این کار امر کرده‌ایم!

حاصل آنکه دروغ گفتن در غیر موارد ضرورت جایز نیست و تبعاً درآمد ناشی از آن حرام محسوب می‌شود. برای آگاهی بیشتر درباره‌ی موارد ضرورت، به پرسش و پاسخ ۹۸ مراجعه کنید.

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب شاهنشاهی خراسانی
مجلس خبرگان رهبری

۱. النحل / ۱۰۶

۲. مغازی الواقدي، ج ۱، ص ۴۸۶؛ مصنف عبد الرزاق، ج ۵، ص ۳۶۸